

THE ONLY SLOVENIAN DAILY
BETWEEN NEW YORK AND CHICAGO
THE BEST MEDIUM TO REACH 180,000
SLOVENIANS IN U. S., CANADA
AND SOUTH AMERICA.

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

Neodvisen dnevnik zastopajoč interesu slovenskega delavstva.

"WE PLEDGE ALLEGIANCE TO OUR
FLAG AND TO THE REPUBLIC FOR
WHICH IT STANDS: ONE NATION INDI-
VISIBLE WITH LIBERTY AND JUSTICE
FOR ALL."

CLEVELAND, O., SOBOTA (SATURDAY) NOV. 18th, 1922.

ST. (NO.) 267.

Entered as Second Class Matter April 29th 1918, at the Post Office at Cleveland, O., under the Act of Congress of March 3rd, 1879

Posemna številka 3c.

URSKI SULTAN POBEGNIL NA KROV ANGLEŠKE BOJNE LADJE.

JE OČIVIDNO ZBAL NAZNANILO KEMALIS-
TOV, DA GA OBTOŽIJO IZDAJSTVA. — VSE
SVOJE ŽENE JE PUSTIL V CARIGRADU.

Carigrad, 17. nov. — Tu se poroča, da bo turška vlast formalno protestirala pri angleški vladi zahtevala, da izroči sultana Mohameda VI. V nove bo baje opozarjalo, da ima narodna skupščina v Angori polno moč nad sultanom, da se ga mora izročiti nazaj, da se ga postavi pred sodišče kot je odredila vladica.

Carigrad, 17. nov. — Ko je sultan Mohamed VI. v sklepnu narod. skupščine v Angori, da se ga namisli postaviti pred sodnijo in obtožiti izdajstva, je izročil pobegnil iz svoje palače na krov angleške bojne ladje, in se sedaj nahaja na poti proti otoku Malta. Ko so časobisi v Carigradu prinesli vest o sklenuščini, je sultan takoj aneliral za protekcijo vriježil, ki so poslali brzo bojno ladjo, ter mu pomagali k hitremu begu.

Socialistični vodja umorjeni.
Neka brzjavka iz Carigrada javlja, da je bil tam zavratno napaden in umorjen Pusien Hilmid bei, tudi turške socialistične stranke. Zločin se prisluje sličnim motivom.

Sultan pustil vse žene.

London, 17. nov. — Neka Reuterjeva brzjavka iz Carigrada, ki poroča o begu Mohameda VI., pravi, da je izvral v zahodni svet svojega 10-letnega sina, princa Arthura. Bil je oblečen v civilno obleko, na glavi pa mu je bilo.

Sultan je pustil v Carigradu vse svoje žene in tudi stolonslednika. Za avtomobilom, v katerem je sultan pobegnil iz palače, je sledil drug avtomobil, v katerem so se peljali angleški častniki, ki so bili oblečeni tako.

Beg se je izvršil tekom močnega deževanja, in ko je bil dospel v pristanišče, kjer pa je čakala angleška ladja, ni bilo tam druga kot nekaj angleških vojnov in turških ribičev.

Sultanu je vsled ginjenja odpovedal glas, ko se je izjavil generalu Harringtonu, poveljniku angleških vojsk, ki je proteklo in je prosil generala, da naj javnost obvesti, da se ne odpoveduje turškemu tronu.

USTRELJI, ŽENO IN SEBE.

Lorain, O., 17. nov. — Carril Stesner, tukajšnji kontraktor, je danes ustrelil svojo ženo Silvo, ki ga je tožila za razporoko radi krutosti, nato pa je ustrelil še nas. Zdravnik nimajo dosti upanja nad njim. Stesner je povabil ženo, ko je s svojo sestro prišla na njegov dom, da vzame s seboj več osebne lastnine, na avtomobilsko vožnjo, komaj pa minut nato pa je bilo čuti že strele. Ženo so našli mrtvo v avtomobilu, nedaleč stran pa hujo ranjenega Stenerja.

Mestni uradniki Clevelandu in raznih drugih mest širokem Ohio so se zbiral včeraj na skupnih konferencah, da priporočajo sprejem promete postave, ki bi bila pravomočna za celo državo. Njih priporočila se bo razmotrivalo potem na skupni konferenci vseh pravdavnih direktorjev, katero bo glikal v kratek čas. Pravilni pravdavni Price v Columbusu. Strelki pričajo, da je bilo ubitih v prometnih nezgodah po Ohio več oseb, kot jih je zahtevala zadnja svetovna vojna. V Clevelandu število ponesrečenih vedno narašča. Od prvega januarja je zahteval promet že 112 žrtev. S kršilci prometne ordinarice se čimdalje strožje postopa in v bodoče bodo tozadevne odredbe še bolj drastične.

Jutri zvečer ponovi pevski "Lira" v dvorani Slovene Doma v Collinwoodu, ki se je priredil pred kratkim ob praznovanju 10-letnici Gilmore Council dvojno vabljeno, da se konča včem številke v čim večjem številku.

Angleške volitve.

BONAR LAW JE IMEL VEĆI-
NO 85 POSLANCEV V PO-
SLANSKI ZBORNICI.

London, 17. nov. — Novi angleški premier, Bonar Law, bo imel dovolj prilike, da izvede svoj program "umirjenosti", katerega je proglašal tekom volilne kampanje, kajti v parlamentu bo imela konzervativna stranka večino, sestoječa iz najmanj 85 poslanec.

Zmaga konzervativcev je poleg velikega napredka Delavske stranke največje presenečenje za Anglijo. Po industrijskih srednjih so vseprav zmagali kanclidi Delavske stranke, medtem so okraji po deželi glasovali skoraj solidno za konzervative. Večina večina konzervativcev v parlamentu bo dala Bonar Lawu podprtje, da nastopa po ravno tako avtokratiski metodi kot je svoječasno Lloyd George kot načelnik koalicijev vlad.

Lloyd George sam je bil zopet izvoljen ter bo v parlamentu vodil svojo majhno skupino narodnih liberalcev. Glavna opozicionska stranka proti konzervativcem bo Delavska stranka. Dejanski kandidat je dobil več glasov in so dosegli več sedežev kot vse druge opozicionske stranke skupaj. Toda delavski vodja in višji član koalicijev vlad. Arthur Henderson, ni bil izvoljen, kar bo precejšen udarec za delavsko opozicijo v parlamentu. Med prominentnimi kandidati, ki so bili poraženi, so tudi: Winston Churchill, Hamar Greenwood, Edwin Montague in Douglas McLean. Rezultat volitev je izvzem ši 10 vsečiščnih okrajov, je doznan, in je kot sledi: konzervative 345, Delavci 141, Asquithovi liberalci 57, Lloyd Georgevi liberalci 52, neodvisni kandidati 10.

Uredniki revije, ki je razpisala nagrade, izjavljajo, da so v prvačju popolnoma nepristranski, in da je njih namen le dobiti resnicno. Kot sodniki bodo nastopili poznani znanstveniki, o katerih je znano, da so popolnoma nepristranski.

Zopet stara zgodba. Kakor vsako zimo, tako bo tudi letos primanjkovalo plina. East Ohio Gas Co. je izdala že svarilo, naj se ljudje ne zanašajo na plin za gorkotu, ker ga v mrzlih dnevih absolutno ne bo dovolj. Mnogo hiš je rabilo dosedaj edino plin za kuho in gretje vsled primanjkanja premoga in pa visoke cene. Zadeva glede cene plina je sedaj v rokah najvišjega sodišča, ki ima v kratkem izdati svojo odločitev, kakšna naj bo cena, ali naj ostane 35c tisoč kubičnih čevljev kot zahteva mesto ali naj se upostavi vspenjajoča letvica. R. W. Gallagher, podpredsednik plinovne družbe, pozivlja prebivalstvo, naj si greje stanovanja s kakake druge vrste okvirja. Pravi, da sliši od premogovnih trgovcev, da se večina ljudi zanaša na plin ter opozarja, da će si za mizo vreme ne preskrbi, da kakega drugega okvirja, ne bo niti dovolj plina za gretje vodne in za kuho. Družba preskrbi lahko dnevno za cel svoj sistem po 115,000 kubičnih čevljev plina in dokler ne bodo ljudske zahteve prekoračile te meje, ga bo dovolj za vse.

Kohler je dober gospodar. V pondeljek zvečer bo predlagal pred mestno zbornico župan Kohler svoj budget ali proračun za mestne stroške za 1923, ki bo \$1,000,000 manjši kot letošnje leto. Za letos je zahteval promet že 112 žrtev. S kršilci prometne ordinarice se čimdalje strožje postopa in v bodoče bodo tozadevne odredbe še bolj drastične.

Nagrada za fotogra- fijo "duha".

ZNANSTVENA REVIIA JE
PRIPRAVLJENA PLAČATI
\$2,500 ONEMU, KI SE MU
POSREČI FOTOGRAFIRATI
"DUH".

New York, 17. nov. — Ameriška znanstvena revija "Scientific American" je pripravljena,

Več naseljencev.

CHOJSKI KONGRESMAN JE
MNENJA, DA BO 3-PRO-
CENTNI NASELJENIŠKI ZA-
KON SPREMENJEN.

Washington, 17. nov. — Kongresman John L. Cable, Lima, O., ki je tudi član naseljeniškega odseka, je mnenja, da se bo naseljeniški zakon, ki je sedaj veljavi, in ki omreže naseljevanje v Zedinjene države na 3 procente v razmerju s prebivalstvom vsake narodnosti, kot je kazalo štetje v 1910, v prihodnjem kongresu omiljen in v tem popravljen, da bo vstop v Ameriko svoboden vsakemu, ki je duševno in telesno zdrav.

Cable sam pripravlja posebno predlogo, o kateri pravi, da bo vsebovala točke, ki bodo "zantantrale", da bodo vsi naseljeni po stali dobrski ameriški državljanji. Cable bo predložil predlogo novemu naseljeniškemu zakonu.

Sedanji 3-procentni naseljeniški zakon premine s 1. julijem prihodnjega leta.

Iz življenja.

New York, 17. nov. — Jas. Gallo, star in upognjen farmer iz South Dakote, ne bo potoval s svojo ženo nazaj na Češko, da še enkrat vidi svojo rodno zemljo. Mesto tega bo šel k pogrebu svoje žene, vrgel pest zemlje na krsto, potem pa se bo vrnil v South Dakoto, z bodočnostjo, da se bo vzel v mirovne konference v Parizu predložil nemški mirovni delegaciji kot tehnični eksperter v parobrodnih vprašanjih.

Gallo in njegova žena sta si po dolgoletnem delu na neki farmi v South Dakoti prihranila nekaj denarja, toda angleškega se nista nikdar priučila. Toda v New Yorku jima je to itak ne bilo pomagalo.

Zadnji teden sta prišla z zapada ter sta vzel vlak, ki vozi pod zemljo na svojem domu Daniel H. Clark, 47, od policije, ki je prišla v njegovo stanovanje, misleč, da zajme nekega tatu. Clark, ki je načelnik železniške police na Nickel Plate železniščici, je sinoc smrtno zadet oprostil policija, ki je oddal najstrel, vsake krvide. Robert je šel ravno k pošitu, ko začuje ropotanje pri vratih. Bili so policiji, kateri so bili obvezčeni, da so v hiši tatje. Ker je ravno zadnje čase preiskoval neko tatuje na železniščici, si je mislil, da so prišli morda zarotniki, da ga pretepejo ali usmrte. Zgrabil je torek revolver in šel v sprednjo sobo. Tam pa že zagledal v teme dve moški postavili ter oddal najstrel. Tedaj pa poči strel tudi od nasprotnje strani in Clark se zdrudi smrtno zadet na tla. Ko so police zaslišali krik, so brij prižgali luči ter spoznali stršno mimo. Clark se nahaja sedaj v mestni bolnišnici, boreč se med življenjem in smrtjo. Da so v hiši tatje, je naznanila policija družina, stanujoča v zgornjem nadstropju, ki je čula spodaj neko ropotanje.

Medtem je Aquitania že odplula. V četrtek je Gallo bil pripeljan na urad Cunard družbe, in tam so ga izročili v oskrbo neke čehoslovake pomožne družbe. Neki zastopnik ga je peljal v urad, ki išče pogrešane osebe. Od tam so ga peljali v mrtvašnico, kjer je našel svojo mrtvo ženo.

Medtem je Aquitania že odplula. V četrtek je Gallo bil pripeljan na urad Cunard družbe, in tam so ga izročili v oskrbo neke čehoslovake pomožne družbe. Neki zastopnik ga je peljal v urad, ki išče pogrešane osebe. Od tam so ga peljali v mrtvašnico, kjer je našel svojo mrtvo ženo.

— Ana! Ana! je zaklical starček, ter se vrgel preko trupla svoje žene.

EBERT JE IZBRAL KONZERVATIVCA, DA SESTAVI NOV KABINET.

NOVI NAČELNIK NEMŠKE VLADE BO OČIVIDNO
WILHELM CUNO, PREDSEDNIK HAMBURG-
AMERICAN PAROBRODNE DRUŽBE. — VO-
JAŠKA KONTROLA ZAVEZNICKOV V NEMČIJII
OSTANE.

BERLIN, 17. nov. — Predsednik Ebert se je obrnil na Wilhelma Cuno-a, ravnatelja Hamburg-American parobrodne družbe in enega izmed prvih mož v trgovskih krogih Nemčije, da sestavi novo nemško ministretvo. Cuno je povabil predsednika že sprejel.

Izbera Cuno-a za mesto kancelarja se splošno privaja kot zmaga ultra-konzervativne Ljudske stranke, katere vodja je največji kapitalist Nemčije, Hugo Stinnes, in kot poraz za socijaliste. To se posebno z ozirom na dejstvo, da so socijalisti odklonili sodelovati z vladom, ako se v koaliciji kabinet sprejme predstavnike Ljudske stranke, nakar je sledila ministrska kriza, ki je povzročila padec dr. Wirtha.

Ebert je najprej pozval socijalista.

Predsednik Ebert je najprej pozval socijaliste, da pod vodstvom Gustava A. Bauerja sestavijo nov kabinet, in se je obrnil na Cuno-a šele, ko je Bauer sporočil, da mu ni mogoče sestaviti kabinta.

Povsem gotovo je, da bo imel Cuno za seboj podporo vsega Stinnesovega časopisa, ki je z vso vehemenco napadel do sedaj liberalce in socijaliste, ki so bili večji del časa, odkar se ustanovila republika, na krmilu vlade.

Na mirovne konference v Parizu predložen nemški mirovni delegaciji kot tehnični eksperter v parobrodnih vprašanjih.

Trige mrtvi v ekploziji ziji kotla.

DEVEV OSEB JE DOBIL O
PEKLINI IN TUDI HIŠA JE
ZGORELA.

Chicago, 17. nov. — Grocerist Jakob Verdoni, očvidno Italijan, je imel tudi "kuho". Imel je kar dva kotla za produkcijo žganja. Danes pa sta kotla eksplodirala. V eksploziji je bila ubita njegova žena, dete, katero je držala v naročju, 11-letni sin Steve.

Eksplozija je povzročila, da je pojavil ogenj, ki je popolnoma uničil dve poslopji. Veliko otrok, živečih v zgornjih nadstropjih, je bilo zajetih v hiši, kjer se je primerila eksplozija, in se jih je rešilo z največjo težkočjo. Ognjegasni načemnik Frank Brabad ni dovolil nobenemu izmed svojih mož v poslopje, kajti je izgledalo, da je, da se bodo stene vsak čas sesule, nakar se je osebno podal skozi neko razbito okno do otrok, jih pobral iz postelj ter prinesel žive, in v nekaterih slučajih še celo speče, na varno.

Varočni obdrži kontrolo. Pariz, 17. nov. — Zavezniške sile so potom končila poslanikov obvestile Nemčijo, da se je vpravljajo v odpravljanju zavezniške vojaške komisije v Nemčiji odložilo za toliko časa, dokler Nemčija ne poda najpopolnejših začasenih z velike kršitve vojaških določil Versailles pogodb. Rojen je bil v Cuno v Suhi, Tübingen, 7. julija 1876. Po študiju v Heidelbergu in Berlinu je v Breslau študiral pravo. Pozneje imel odvetniški urad v Leipzigu in Berlinu. Leta 1907 pa je dobil službo v nemškem finančnem ministrstvu.

Zavezniški obdrži kontrolo. Pariz, 17. nov. — Zavezniške sile so potom končila poslanikov obvestile Nemčijo, da se je vpravljajo v odpravljanju zavezniške vojaške komisije v Nemčiji odložilo za toliko časa, dokler Nemčija ne poda najpopolnejših začasenih z velike kršitve vojaških določil Versailles pogodb. Rojen je bil v Cuno v Suhi, Tübingen, 7. julija 1876. Po študiju v Heidelbergu in Berlinu je v Breslau študiral pravo. Pozneje imel odvetniški urad v Leipzigu in Berlinu. Leta 1907 pa je dobil službo v nemškem finančnem ministrstvu.

Varočni obdrži kontrolo. Pariz, 17. nov. — Zavezniške sile so potom končila poslanikov obvestile Nemčijo, da se je vpravljajo v odpravljanju zavezniške vojaške komisije v Nemčiji odložilo za toliko časa, dokler Nemčija ne poda najpopolnejših začasenih z velike kršitve vojaških določil Versailles pogodb. Rojen je bil v Cuno v Suhi, Tübingen, 7. julija 1876. Po študiju v Heidelbergu in Berlinu je v Breslau študiral pravo. Pozneje imel odvetniški urad v Leipzigu in Berlinu. Leta 1907 pa je dobil službo v nemškem finančnem ministrstvu.

Varočni obdrži kontrolo. Pariz, 17. nov. — Zavezni

"Enakopravnost"

ISSUED EVERY DAY EXCEPT SUNDAYS AND HOLIDAYS
IZHAJA VSAK DAN IZVZEMŠI NEDELJ IN PRAZNIKOV.

Owned and Published by:
THE AMERICAN-JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
Business Place of the Corporation — 6418 ST. CLAIR AVE.

SUBSCRIPTION RATES:

By Carrier	1 year \$5.50. 6 mo. \$3.00. 3 mo. \$2.00
Cleveland, Collinwood, Newburgh by mail.....	1 year \$6.00. 6 mo. \$3.50
United States	1 year \$4.50. 6 mo. 2.75. 3 mo. \$2.00
Europe and Canada	1 year \$7.50. 6 mo. \$4.00

POSAMEZNA ŠTEVILKA 3. SINGLE COPY 3c.

Laste in izdaja za

Ameriško-Jugoslavanska Tiskovna Družba.

6418 ST. CLAIR AVE. Princeton 551. 6418 ST. CLAIR AVE.

Za vsebino oglasov ni odgovorno ne uredništvo, ne upravljanje.

CLEVELAND, O., SOBOTA (SATURDAY) NOV. 18th, 1922.

104

OB TEDNU.

Angleški delavci so v sredo zadali politiki kameleonske in breznačelnosti, katere predstavnik je bil Lloyd George silovit udarec. Lloyd George je sicer velik optimist, toda zelo dvomljivo je, če mu bo ta udarec načrnost v lice od strani angleškega naroda mogoče ravnušno prenesti. Te volitve so končno in temeljito zaključile politično karijero državnika, katerega edini princip je bil oportunitizem. Da je vedel, kako sramotno bo njegova liberalna stranka tepena na volišču, bi se bil pač gotovo raje umaknil iz javnega foruma takoj, ko je bil po odstopu konzervativcev od koalicijske vlade prisiljen položiti resignacijo.

Rezultat volitev prav jasno dokazuje, da je glavna moč Lloyd Georgea izhajala iz navadnih delavskih mas, kajti konzervativci niso izgubili poslavcev niti jih dobili več, kot so jih imeli do sedaj. Narastek glasov, oddanih za kandidate Labor Party, je najboljši dokaz, da je tista masa, ki je bila do sedaj pod vplivom Lloyd Georgeove zgovornosti in prefriganosti, končno spoznala njegovo ničevnost ter dala svojo podporo kandidatom politično organiziranega delavstva. Kot izkazujejo zadnja poročila so sicer konzervativci v absolutni večini v novi zbornici, toda Labor Party stoji s svojimi 141 poslanci takoj na drugem mestu ter je dobila več mandatov kot pa Lloyd Georgevi liberalci, Asquithovi liberalci in neodvisne skupaj. Ako se uvoščeva, da so delavci imeli v starem parlamentu le 76 poslancev, tedaj se mora priznati, da je to napredek, s katerim angleško delavstvo ni le lahko zadovoljno, temveč je upravičeno, da je ponosno manj ter da z zaupanjem zre v bodočnost.

Amerikanci si navadno predstavljajo, da imajo najpopolnejšo obliko vlade. Resnica sicer je, da je bil sestav ameriškega vladnega sistema za tisti čas, ko je bil ustvarjen, nekaj naravnost revolucionarnega, toda od tistega časa se je že marsikaj spremenilo na svetu, in marsikaj, kar je bilo dobro nekoč, je sedaj naravnost absurdno. Ena izmed takih absurdnosti je tudi sistem oziroma čas kongresnih zasedanj. 7. novembra so am-

rški državljanji izbrali popolnoma novo nižjo zbornico kongresa, in pa eno tretjino senata. Iz volitev je razvidno, da ljudstvo z delom starega kongresa ni bilo zadovoljno, toda ravno ta kongres, kateremu je ljudstvo pravkar izreklo nezaupnico, se bo v pondeljek na poziv predsednika sestrel na izrednem zasedanju, to je, dva tedna preje kot bi se imel sniti rednim potom, da se v zadnjih mesecih, s katerimi razpolaga stari kongres, odobri čim več zakonskih predlogov, o katerih se ve, da bi jih novi kongres najbrže zavrgel. Kot je splošno znano, bo Harding v prvi vrstji delal na to, da se porine do 4. marca, ko se snide novi kongres, skozi legislativni proces vsaj subvencijska predloga za parobrodne interese. — Kaj takega se ne more danes zgrediti v nobeni evropski državi. — Takrat, ko so očetje ameriške republike delali ustavo, je bilo seveda snidenje kongresa šele več mesecov po volitvah naravno, kajti takrat so potovali v kolonijah in na konjih, in pot iz oddaljenih krajev tedanje ameriške republike je bila dolga in prepletena z vsakovrstnimi neprilikami in celo nevarnostmi, toda danes celo pot iz najoddaljenejšega kota Zedinjenih držav v Washington ne traju več kot par dni. Prišel je pač že čas, da se Amerika zbudí za napredek, ki ga je dosegel zunanjji svet izzaameriške revolucije.

IZ Baranje o Baranji.

Bogata Ogrska je imela svoje žitnice v Baranji, Bački in Banatu. Ko smo pred leti čuli ta imena, predstavljali smo si te kraje kot srce Madžarske — in vasi oni Zidje, ki so iz Barčka, iz Sombora, Novega Sada in Segedinja pohajali našo Slovenijo ter nam prodajali žito in moko, so se predstavljali nam kot pristnini novih madžarske zemlje. Ujvidek — (Novi Sad) — Szabadka — Subotica — Pelmonostor — Darda — kdo si je skoro mislil pot temi imeni kaj drugega kot naselbine Madžarov. In kadar je človek sam priomal v te kraje — sama Madžarska.

Casi so se spremenili in mi z njimi! Pa ne samo mi, ampak vsa Vojvodina, speciela po Baranji, ki je bila tako madžarizirana, da je celo Osijek že postal madžarski Esek....

Baranja se imenuje pokrajina, ki se razprostira od izliva Drave v Donavo do Mohača in ob Dravu do Barča. Baranjski komitat je bil zelo član v bivši Ogrski. Na severu komitata so bili veliki rudniki pečujski z dobrim premogom, pod njimi vilanjsko vinorodno hribovje, v sredi pa bogate žitne poljane. Na levem okrog Šikloša veliki kamenolomi v Belementu in Haršanju. V Baranji sta bili dve ogromni veleposesti: nadvojvode Friderika "Be-

je in pa lepa posestva kneza Schaumburg Lippea.

"Belje" se je raztezalo od Osijskega ob Dravi do izliva Drave v Donavo ter ob progi Osijek-Pečuj do Vilanja in ob Donavi preko Mohača. Schaumburg-Lippejeva posestva so se razprostila od Drave kraj Osijeka levo ob progi Osijek-Pečuj okrog Darde ter južno od Vilanja. Knez Schaumburg-Lippe je leta 1917 lepo vsa svoja posestva — prial: bil je pač sorodnik carja Viljemja in ga je dobro poznal. Bil je celo tako prebrisan, da je precej celo — nadvojvodi Friderika prodal. Za vztrjene novice pa je v južni Ameriki nakušil ogromna posestva.

Sedaj bivše Baranje ni več;

je med Ogrsko in Jugoslavijo grško sredino Baranje. Za Jugoslavijo je ta mera slabu izpalpa. Pečujski premogovniki so ostali pod Madžarsko, vilanjski vinogradi so ostali pod Madžarsko — in celo kamenolomi Belementa in Harsanja, ki so za ceste in pota baranjske življenskega pomerja, so ostali pod oblastjo gošpeda Hertyja. Človek se čudi onim gospodom, ki so v Parizu bili pri razgovorih o baranjski meji, da so pozabili, da ni potreba same plodnje, črne zemlje, ampak tudi trdega kamenja za ceste in pota, za stavbe in podobno. V oni Baranji, ki je ostala pod Madžarsko, je ostalo silno bogastvo in pašnar — v oni Baranji, ki je vratila nam, je slabši del in župnik, beleznik, učitelj, kovač in gostilničar — prvi trije Madžaroni, četrtni major Madžar, peti — jud, ki je držal z vladom!

V srbskih selih se niso Srbi ohranili tako jako. Izvzeni Srbi, skoro ne poznam srbskega dela v Baranji, ki bi hraničili svoj čisti srbski značaj.

N. pr. Beli Monastir je polejen na troje: po eno tretjino vročijo Madžari, Nemci in Srbi.

Isto je v Banu, v Branjinji (Kisfaluk), v Kneževih Vinogradih, v Dardi ter drugod, vključno s aso tam desetletja vršili srbski pravoslavni poroči svoje verske in druge dolžnosti.

Zanimivo je, da najdeš me Sokci in Srbi in Nemci in Madžari tako zvane Nazarence, to je pripravljene verske skete Nazarenov. Interesantni so ti fanatiki. Zbirajo se v svojih molinikah in se utrijejo v svojem sekartvu. So vasi, ker je po pet veroizpovedi na koncu.

čudnega tabora spanja in smrti, toda zdaj je bil na koncu. Noč je bila še globoka, toda on se ni več brigal za nobeno nevarnost, na katero bi zamogel zadeti v vloški travni. Držal se je pa bližje reke, ker je menil, da morata obe soteski nahajati nad njo. Vračati se je bilo znatno lažje, ker je v nočni tišini že oddalec slišal bobenje vodopada, poleg tega so se pa tudi občaki razpršili na zahodnji strani neba in poleg meseca so močno svetile tudi južne zvezde. Deček je zbadal konja s konci širokih arabskih stremen v letel kot veter, misleč sam pri sebi: "Kaj mi mar levi in pantri!" — saj imam kinino za Nekoliko!" in neprehnomoma se je dotikal z roko zavitkov, kakor da bi se hotel prepričati, če jo ima zares in če ni bilo vse to samo sanje. Različne misli in slike so mu šle po glavi. Videl je ranjenega Švicarja, da katerega je občutil veliko hvaločnost in ki se mu je smilil toliko bolj od srca, ker ga je med razgovorom začetkom smatral za norca; videl je majhnega Nasiba z glavo okroglo, kot kröglia in vrste specih "pagazih", in cevi ob skale oprtih remingtonov, ki so se bliščale pri ognju. Bil je prepričan, da se je bitva, katero je omenil Linde, vršila s Smajnovim oddelkom — in čuden občutek je imel pri misli, da je morda Smajbil ubit v boju.

Te slike so mu mesele z neprestano misljijo na Smajbil. Predstavljal si je, kako so bo začudila, ko bo zaledala zjutraj cel zavitek kinina in smatrala ga bo morda za čudečelca. "Ah," rekel je — "ako bi se bil Smajbil in bi ne bil šel prepričati se od kod prihaja ta dim, ne mogel bi si tega odpustiti celo življence."

Po preteklu slabe ure je bobnenje vodopada postalo popolnoma izrazito, iz regljanja žab je pa sklepal Stanko, da je že bližu razlivu, kjer je streljal poprej vodne ptiče.

Pri mesečnem svitu je spoznal celo od daleč nad njim stoječe drevje. Zdaj je moral biti bolj previden, kajti k onemu razlivu so prihajale pit vsakovrstne živali iz okolice in on je moral na vsak način mimo, ker so druge reke bili strmi in težko pristopni. Toda

Mohač, ki je postal Madžarom, vedan. N. pr. Kneževi Vinogradi je največja naselbina Sokcev, to je Hrvatov-katolikov. 90 odstotkov prebivalstva v Mohaču in okolici tvorijo Sokci, ki se seve silno duhovno pod madžarskim uplivom, jezikovno in po nošču so ostali čisteti Hrvati. Ostalih deset odstotkov Mohača so Židje, ki so sedaj Madžari, ker je kurz tak. Srpski Titoš, Maiš, Sajok, Bezdežek, Lipovo idt. s čistim srbskim evropskim življem so ostali pod Madžarsko. Cuza, Kuva, Keškend, Kopč, Laško, Laškafaln, Evendorf, Vorošmart s čisto madžarskim ali čisto nemškim (srbskim prebivalstvom) pa so jugoslovanski!

Madžarska politika je bila zelo premetena in dobro premisljena. Baranja je bila v jedru "naša" (hrvatsko-srpska) — ali, kaj Madžaram za to. Oni so hoteli zasesti Osijek ter ga okupirati z vsem svojim raščlanjevom. Srbski Beli Monastir (samostan) je bil že Pelmonostor, Darda je postal, že Darda, ki so ji pridegli še naselbino "Kis" Darda. Še eno desetletje in Ezseg bi sledil Ujvideku, ki je bil ko: Novi Sad zibelka Srbstva v Vojvodini pred 80 leti.

V Baranji so izraziti zastopniki Slovanstva — Sokci, Stoljetja in stoletja so butali tuji v njej, ali vse zmanj! "Sokci" je shranil svojo izrazito narodno nošč in svoj lepi jezik hrvatskega narečja. V njih se tuji ni mogel naseliti. Brojevar — Ižep — Draž, Marolj in kako vse se šokaške vasi zovejo — vse so ostale čisto šokaške, hrvatske. V vsaki vasi so bili tuji: župnik, beleznik, učitelj, kovač in gostilničar — prvi trije Madžaroni, četrtni major Madžar, peti — jud, ki je držal z vladom!

V srbskih selih se niso Srbi ohranili tako jako. Izvzeni Srbi, skoro ne poznam srbskega dela v Baranji, ki bi hraničili svoj čisti srbski značaj.

N. pr. Beli Monastir je polejen na troje: po eno tretjino vročijo Madžari, Nemci in Srbi.

Isto je v Banu, v Branjinji (Kisfaluk), v Kneževih Vinogradih, v Dardi ter drugod, vključno s aso tam desetletja vršili srbski pravoslavni poroči svoje verske in druge dolžnosti.

Zanimivo je, da najdeš me Sokci in Srbi in Nemci in Madžari tako zvane Nazarence, to je pripravljene verske skete Nazarenov. Interesantni so ti fanatiki. Zbirajo se v svojih molinikah in se utrijejo v svojem sekartvu. So vasi, ker je po pet veroizpovedi na koncu.

bilo je že pozno in roparji so se po nočnem lovom dvoma že umaknili v skalne jame. Konj je nekolič hrobel, ko je zagledal sveže sledove levov in pantrov, toda Stanko je prešel srečno in trenotek pozneje je zazadel na skalni višini črno, veliko postavo "Krakov". Prvič v Afriki je imel tako čustvo, kakor da bi prizadel.

Mislil je, da bodo vsi spali, toda ni misli na Slobodnika, ki je pričel tako lajati, da bi zbulil celo mrlja. Kalič je tudi bil pred drevesom in je zaklical:

"Bvanu kubva, bvanu kubva, na konju!"

V njegovem glasu je bilo več radosti, kakor zazadel, kajti verjet je tako v Stankovo moč, da bi zazadel zelo začudil, tudi ako bi Stanko konja ustvaril.

Ker pa zamorci izražajo radost s smehom, zato je z dlanmi tolči po bedrah in smejeti se, kot bi zazadel.

"Zvezni tega konja", rekel je Stanko, "vzemi z njo reči, zakuri ogenj in segrej vodo."

Potem je šel v drevo. Tudi Nelka se je prehodila in zagledala pri luči svetilke njen bledi obraz in hudo ročice, ki so ležale na pledu, s katerim je bila poskrbena.

"Kako se imaš?", vprašal je je veselo.

"Dobro", in spala sem močno, dokler me ni zazadel."

"Ker sem odšel."

"Kam?"

"Po zdravila."

"Po zdravila?"

"Da, po kinino."

Deklic res niso močno ugajati kinini praski, kateri je poprej zsuživala, toda ker je to smatrala za zanesljive lekarstvo zoper vse bolezni na svetu, vzdihnila in rekla:

ima še danes lastnik VII. oddelka pariške tržice, navliz temu da je Francija danes republika.

Benito Mussolini.

Benito Mussolini, novi ministri predsednik, notranji in zunanji minister Italije, ki je nacionalno fašistično revolucionijo, spominjajočo močno na garibaldinske tradicije, sestavljal vlad narodne koncentracije v Italiji, je star komaj 39 let. Rodil se je 29. julija 1883 v Varazdinu in je učitelj po poklicu. Udejstvoval se je že zgodaj v revolucionarni stranki in izdal nekaj čas v Lugu v Sveti Italijani dnevnik "L'avvenire del lavoratore" (Bodočnost delavca). Po študijskih potovanjih po Nemčiji se je vrnil v Italijo in ustavil list "Lotta di classe" (Razredni boj), v katerem je propagiral predvsem politično okrepitev socialistov, zanemarjuječ popolnoma strokovne organizacije. Na strankinem kongresu v Modeni (1912) je zmagal s svojim intrusentnim stališčem in postal vodja revolucionarnih strank. Na njegovem zahtevu sta bila reformistična socialistična stranka in reformistična socialistična stranka. Pisatelj pariskih običajev, Charles Fegdral, je napisal zgodovino pariskih trgov in uvrstil v njo tudi sledenje zgodovinskega predstavnika po Nemčiji, se je vrnil v Italijo in ustavil list "Lotta di classe" (Razredni boj), v katerem je propagiral predvsem politično okrepitev socialistov, zanemarjuječ popolnoma strokovne organizacije. Na strankinem kongresu v Modeni (1912) je zmagal s svojim intrusentnim stališčem in postal vodja revolucionarnih strank. Na njegov

S. Finžgar:

ŠTUDENT NAJ BO.

ko je slišal prvič sosedove-kromela enakomerno pod podom, mimo okna so bežale njive in travniki, hiše in cerke — vse tuje — vse novo. V vlak so vstopali dijaki, za njimi očetje. Očetje so menili odkod in kako, o stanovanju in šolah — o letini in uimah, — mali dijački-novinci so pa molčali. V srcih je žedela gremkost slovesa. In čim večje je bilo doma hrepenjenje po svetu, tem večja je bila korest odhoda. Tako kruto je občutilo Franceljovo srce ta prvi korak v свет, da bi bil v tem hipu zavriskal, ko se bil vsekobranil in bi se reklo: Nazaj — domov! Toda šlo je dalje. Kocka je padla — torej: naprej!

Ko je potresel z močnim sunkom vlak voz za vozom in nato obstal na ljubljanskem kolodvoru, so oprtli očetje težke vreče in izstopili.

"Fant, drži se me! Sicer se izgubiš!"

Pravzaprav se je zdelo Francelj za malo, da bi se lovil za očetov žep. Zakaj minili so časi, ko se je držal materinskega kripla. Toda hrup in krik, gneča, vrvenje, vozovi in morje hiš — vse to ga je navdalo s strahom, da je kreplko prijet ubelj očetovega irhastega žepa.

In v tem hipu, ko se je zadel, da je na cilju, je utonila gremkost slovesa od matere...

Pred kolodvorom je stal ogrbek postarnih žensk. Le to so občuse očeta in ponujale stanovanja za dijake. "Gospodinje," je presodil Francelj in skrbno motril, katera se oprime očetu. Ko je stopila predenj že osivila ženica in ga pozdravila:

"No, oče, ste prišli?" tedaj je Francelj dobro vedel, da bo poslej ta njegova zapovedovalka. Zakaj koncem počitnic je že oče preskrbel stanovanje. Huda se mu ni zdelo, prijazna tudi ne. Posebno ga je motila čudna, napelj gospodska obleka. Domu bi se ji bil na glas zasmajel — toda tu se mu ni zdelo varno.

"Kar pojdim!" je omenil oče, sestreljana Regino je segla po Franceljini novi roki, da bi ga vodila v mesto. Ali to mu je bilo neznanško odveč. Da bi njega ženska vodila za roko — nak!

Petdeset krav je pasel na planini sam, če se je stric Brčon napolil, sam med gromom in bliskom, po strminah in goščavah — pa ga ni nikče prepečeval za roko. Ne boš — in izmaknil ji je roko ter stopil na drugo plat vštiric očeta.

"Nič se me ne boj, Franci," ga je tolazila gospodinja.

Francelj se je nagnil pred očetom, da je pogledal Regini v oči.

"Saj sé vas nič ne bojim! — Franci pa nisem. Jaz sem Francelj, kaj ne, oče?"

"Thio, fant, in ne jezikaj!"

Sin se ni ozrl vprašajoče na očeta, če zakaj me karate. Ostrine očetovega posvarjenja ni občutil, ker je ni bilo v njem. Čelo prepričan je bil, da sta eno z očetom v trdnem sklepku, da nje govega imena ne bo nikče pačil ne po mestnu in ne po gospodsko. Zato se Francelj ni več ozrl po.

V Franceljnem je zavrelo. Da ni bilo za hrbotom očeta in gospodinje, planil bi skozi okno in ju neusmiljeno nabil, ker sta ga tako ponepotrebni napadli in sramotili. Toda zapomnil si je to v svojem kmetiškem ponosu in trdnou upal, da pride dan plačila. Zardel ed jeze, se je obrnil od okna in ogledoval sobo. Gospodinja je razlagala očetu: "Le poglejte, štiri postelje so v sobi — in samo štirje bodo spali. Drugod, ne veste, jih spi v taki sobi po osm. Tale posteljice bo vašega. Tukaj spi pa Jaka, ključavničarski pomočnik, z Žirovskoga Vrha doma. Tamle Julijo, Lah, zidar, in tu krznar Pepe. Zjutraj zgodaj gredo in zvečer pridejo. Ves božji dan bo študent sam.

gospodinji in ni nastavljal ušes na pogovor med njo in očetom. Pogled se je razpasel po hišah, kočijah in množici. O čemer je sanjal doma, to je bilo pred njim: dolge ulice, hiša ob hiši, bogastvo igrač je gledalo skozi okna — in nikjer konca in niker kraja. Odpirale so se nove ulice, širše in daljše, večje stavbe, neizmerna okna, čisto za čena z dragocenostmi. Francelj je gledal z razprtimi očmi, izpetkal se je često, zaverovan v izložbi, zaostajal za očetom in gospodinje ter zopet hotel za njima, dobro pazeč na očetov kastorec in obilno vrečo, ki je jezdila oču na plečih. Vse se mu je zdele kakor pravljica, deveta dežela, katero mu jo opisoval sivi ded. Tu je bilo vsega dosti, celo preveč. Ali nekaj je pogrešil Francelj takoj: Ljubezni ni srečal in ni videl nikjer. Kadar sta doma z očetom po fari ali v bližnji trg, kamor je hodil nad uro daleč dve leti v šolo — povsod sta srečavala obraze in oči, v katerih je bila ljubezen in prijateljstvo. Znanci so pozdravljali očeta, pomeževali sredi ceste, ponudili drug drugemu měhur tobaka ali si vsaj voščili dober dan in srečno pot. V mestu dreve ljude gorindol; očetov kavstorec se zbjibe enakomerno dolije in dalje — nihče ga ne ustavi, nikdo ne pozdravi — — "Ko oče odidejo," je prevdaril naglo, kakor v omotici, "kaj potem?"

Samo zasebno ga je v hipu — kot bi mrzle mravje zagomazele ob kosteh — pa je vse minite. Zakaj gospodinja se ustavila pred hišo in rekla: "Doma smo." Vsi trije so krenili z ulice v ozko, temno vežo. Od tam po šečnjih stopnicah, tako mračnih, da so z rokami otipavali stene. Ko so po mnogih izpotikljajih prišli pred vrata stanovanja, je gospodinja odklenila in velela očetu in fantu v sobo. Oče je previdno postavil vrečo sredi sobe. Francelj se je pa zaletel v prvi stol in ga prekucnil. Soba je bila namreč temačna, kakor ječa.

"Kmet je kmet," zagodnjal je gospodinja in pobiral stol.

Očeta je to zboldilo. "I, no, saj je resnično tako tema, da ni čuda, če se zaleti."

"Ni tema, ne! Samo da se razgledate. Pa kako je pripravna takale sobica za študenta? Mir, kakor nalač za uk. Okno tjale v prazni zid! Pa ga dajte v sobo, da bo na ulico! Večno drr — drr po ulici, fant pa k oknu zijat. Ali ga bom vezala h knjigi? Kakor nalač, vam povem, in po cevi — zastcen takorekoč."

Francelj je bil medtem zares že pri oknu ter se obesil česenj, da bi se ogledal. Malo da si niznili tihnika, tako je moral nagniti glavo, da je ujel par klapfer neba, ki se je za četrtim nadstropjem kakor plahta razpenjalo nad smetnim dvoriščem.

Tam sta pa skakala dva kratkohlačkarja in lovila žogo. Ko sta zategla, Franceljovo kmetiško glavo, sta pustila žogo in ga radovedno opazovala: klobuk, hočnične srajce, mogočen ovratnik, zapet z vrtavko, suknjič pre občutil, ker je ni bilo v njem. Čelo prepričan je bil, da sta eno z očetom v trdnem sklepku, da nje govega imena ne bo nikče pačil ne po mestnu in ne po gospodsko.

Zato se Francelj ni več ozrl po. V Franceljnem je zavrelo. Da ni bilo za hrbotom očeta in gospodinje, planil bi skozi okno in ju neusmiljeno nabil, ker sta ga tako ponepotrebni napadli in sramotili. Toda zapomnil si je to v svojem kmetiškem ponosu in trdnou upal, da pride dan plačila. Zardel ed jeze, se je obrnil od okna in ogledoval sobo. Gospodinja je razlagala očetu: "Le poglejte, štiri postelje so v sobi — in samo štirje bodo spali. Drugod, ne veste, jih spi v taki sobi po osm. Tale posteljice bo vašega. Tukaj spi pa Jaka, ključavničarski pomočnik, z Žirovskoga Vrha doma. Tamle Julijo, Lah, zidar, in tu krznar Pepe. Zjutraj zgodaj gredo in zvečer pridejo. Ves božji dan bo študent sam.

gospodinji in ni nastavljal ušes na pogovor med njo in očetom. Pogled se je razpasel po hišah, kočijah in množici. O čemer je sanjal doma, to je bilo pred njim: dolge ulice, hiša ob hiši, bogastvo igrač je gledalo skozi okna — in nikjer konca in niker kraja. Odpirale so se nove ulice, širše in daljše, večje stavbe, neizmerna okna, čisto za čena z dragocenostmi. Francelj je gledal z razprtimi očmi, izpetkal se je često, zaverovan v izložbi, zaostajal za očetom in gospodinje ter zopet hotel za njima, dobro pazeč na očetov kastorec in obilno vrečo, ki je jezdila oču na plečih. Vse se mu je zdele kakor pravljica, deveta dežela, katero mu jo opisoval sivi ded. Tu je bilo vsega dosti, celo preveč. Ali nekaj je pogrešil Francelj takoj: Ljubezni ni srečal in ni videl nikjer. Kadar sta doma z očetom po fari ali v bližnji trg, kamor je hodil nad uro daleč dve leti v šolo — povsod sta srečavala obraze in oči, v katerih je bila ljubezen in prijateljstvo. Znanci so pozdravljali očeta, pomeževali sredi ceste, ponudili drug drugemu měhur tobaka ali si vsaj voščili dober dan in srečno pot. V mestu dreve ljude gorindol; očetov kavstorec se zbjibe enakomerno dolije in dalje — nihče ga ne ustavi, nikdo ne pozdravi — — "Ko oče odidejo," je prevdaril naglo, kakor v omotici, "kaj potem?"

Ce ne bo tu zdelal, ne bo nikjer, tako vam povem. V tej sobi — gospodinja je odprla vrata v sedno, svitljivo in gosposko opremljeno sobo — v tej sva pa midva s sinom. Ah, moj Matevžek, ni večji od tegale, pa hodi že v višjo gimnazijo. Lahko mu bo kaj pokazal."

Oče je na vsa ta govorjenja previdno kimal. Družba pomočnikov krog Franceljna mu ni bila posebno všeč. Toda stanovanje res ni bilo drag — denar je pa denar... Ko sta nato z očetom izpraznili vrečo v zaboju, ki se je pehal pod posteljo in nadomestoval skrinjo, sta jo manjila po mestu. Najprej sta poiskala gimnazijo, da se je Francelj vpisal in zvedel, kdaj naj se javi k vsprijemenu izpitu. Potem sta pa hodili od trgovine do trgovine — po sejmišču, v gostilni sta jedla in se na večer vrnila h gospodinji. Francelj je bil truden, kakor še nikoli. Ni se menil za sostenovalce, ne za Matvežko in ne za večerjo. Hitro je zlezel pod očetovo — in je zaslanjal trdne, zmelenje sanje...

Če ne bo tu zdelal, ne bo nikjer, tako vam povem. V tej sobi — gospodinja je odprla vrata v sedno, svitljivo in gosposko opremljeno sobo — v tej sva pa midva s sinom. Ah, moj Matevžek, ni večji od tegale, pa hodi že v višjo gimnazijo. Lahko mu bo kaj pokazal."

Oče je na vsa ta govorjenja previdno kimal. Družba pomočnikov krog Franceljna mu ni bila posebno všeč. Toda stanovanje res ni bilo drag — denar je pa denar... Ko sta nato z očetom izpraznili vrečo v zaboju, ki se je pehal pod posteljo in nadomestoval skrinjo, sta jo manjila po mestu. Najprej sta poiskala gimnazijo, da se je Francelj vpisal in zvedel, kdaj naj se javi k vsprijemenu izpitu. Potem sta pa hodili od trgovine do trgovine — po sejmišču, v gostilni sta jedla in se na večer vrnila h gospodinji. Francelj je bil truden, kakor še nikoli. Ni se menil za sostenovalce, ne za Matvežko in ne za večerjo. Hitro je zlezel pod očetovo — in je zaslanjal trdne, zmelenje sanje...

K IZPITU.

Ko se je Francelj v jutru prebudil, ni mogel dolgo zbrati učrjenih misli. Ali je resnica, je razmišljaj, ali je vse le dedova pravljica. Ko bi vsaj brat Janez stopil k postelji, ko bi prišla mati, ali če bi zapel petelin, in zalačil kužek pred durmi! Ničesar! Postelje pomočnikov so bile razgrnjene — v sobi nikogar. Francelj je planil iz postelje — in še naravnost k oknu. Nikogar — še onih dveh, kakor jih je videl včeraj, ni bilo na dvorišču. In solnca ni videl, ne domačih travnikov in v daljavi ni bilo snežnikov. Pusta, umazana stena se je dvigala pred njim. Živo je občutil prvi — grozno tesnobo. Na prvi postaji bridlega pota, ki vodi iz paražida, je stal Francelj. Zgodilo se je nekoč, da je prenoscil v raztrgani kočji sam na planini. Ali tedaj ga ni bilo grozno. Danes ga je pričel strah, da se je tresel, ko je obuval škorje in oblačil suknjici. Plašen je pritisnil kljuko in šel na hodnik. Ni vedel, kam bi. Toda vedel je, da mora iz ječe vun — vun, da bi videl vsaj nebo. Brez pomisleka se je zavil po stopnicah in gotovo bil ušel, da ni Regina zapazila begunci ter ga poklicala nazaj. Pri zajutru si je ogledal Matevžko. Nusil je očala, kar se je seveda zdelo Franceljnu smešno. Pri kavi se je občival v svaljkal kroglice iz mehke srdice ter jih metal po kuhinji. Kakor presit, lisipav teliček, ga je obštolil Francelj. Toda črnih ni nobene, Matevžek ga je imel namreč spremiti v gimnazijo k izpitu.

Pismene naloge za niso oplatali — razen nemščine. Ko je zapisal narekovane stavke, da jih prevede v nemščino, je odložil pero, se naslonil s hrbotom ob klop in čakal. Pri zajutru si je ogledal Matevžko. Nusil je očala, kar se je seveda zdelo Franceljnu smešno. Pri kavi se je občival v svaljkal kroglice iz mehke srdice ter jih metal po kuhinji. Kakor presit, lisipav teliček, ga je obštolil Francelj. Toda črnih ni nobene, Matevžek ga je imel namreč spremiti v gimnazijo k izpitu.

"Ne boš?" ga vpraša profesor. "Ne znam," je odgovoril Francelj.

"Pa hodi!"

In uprav takrat je dotipal Francelj v žepu materino desetic. Naglo je vstal, pograbil klobuk in odšel pred gimnazijo.

Matevžek si je zapomnil, da stoji pred njo prodajalc sladčic, ki so nosili majhne "štantke" pred seboj. Takega moža je poiskal in zapisal celo desetic. Prepričan je bil doboda — in tega prepričanja je bil vesel — da izpita ni prestal in se povrne z očetom domov. Kakor je hrepenel po mestu — tako se ga je naštil doceša. Mirno je čakal Matevžka in pobjeta, ki sta obgljibila, da se vrneta ob gotovi urki. Zobal je sladčice, vesel, da je pognal desetico. Ce bi jo prinesel domov, bi mu jo mati gotovo zopet vzela.

Ko je zagledal sred kričečih dijadkov, ki so barantali za knjige, očetov klobuk, je hitel k njemu.

"Oče, nič ne bo! Kar zapodil me je!"

(Dalje prih.)

gospodinji in ni nastavljal ušes na pogovor med njo in očetom. Pogled se je razpasel po hišah, kočijah in množici. O čemer je sanjal doma, to je bilo pred njim: dolge ulice, hiša ob hiši, bogastvo igrač je gledalo skozi okna — in nikjer konca in niker kraja. Odpirale so se nove ulice, širše in daljše, večje stavbe, neizmerna okna, čisto za čena z dragocenostmi. Francelj je gledal z razprtimi očmi, izpetkal se je često, zaverovan v izložbi, zaostajal za očetom in gospodinje ter zopet hotel za njima, dobro pazeč na očetov kastorec in obilno vrečo, ki je jezdila oču na plečih. Vse se mu je zdele kakor pravljica, deveta dežela, katero mu jo opisoval sivi ded. Tu je bilo vsega dosti, celo preveč. Ali nekaj je pogrešil Francelj takoj: Ljubezni ni srečal in ni videl nikjer. Kadar sta doma z očetom po fari ali v bližnji trg, kamor je hodil nad uro daleč dve leti v šolo — povsod sta srečavala obraze in oči, v katerih je bila ljubezen in prijateljstvo. Znanci so pozdravljali očeta, pomeževali sredi ceste, ponudili drug drugemu měhur tobaka ali si vsaj voščili dober dan in srečno pot. V mestu dreve ljude gorindol; očetov kavstorec se zbjibe enakomerno dolije in dalje — nihče ga ne ustavi, nikdo ne pozdravi — — "Ko oče odidejo," je prevdaril naglo, kakor v omotici, "kaj potem?"

Ce ne bo tu zdelal, ne bo nikjer, tako vam povem. V tej sobi — gospodinja je odprla vrata v sedno, svitljivo in gosposko opremljeno sobo — v tej sva pa midva s sinom. Ah, moj Matevžek, ni večji od tegale, pa hodi že v višjo gimnazijo. Lahko mu bo kaj pokazal."

Oče je na vsa ta govorjenja previdno kimal. Družba pomočnikov krog Franceljna mu ni bila posebno všeč. Toda stanovanje res ni bilo drag — denar je pa denar... Ko sta nato z očetom izpraznili vrečo v zaboju, ki se je pehal pod posteljo in nadomestoval skrinjo, sta jo manjila po mestu. Najprej sta poiskala gimnazijo, da se je Francelj vpisal in zvedel, kdaj naj se javi k vsprijemenu izpitu. Potem sta pa hodili od trgovine do trgovine — po sejmišču, v gostilni sta jedla in se na večer vrnila h gospodinji. Francelj je bil truden, kakor še nikoli. Ni se menil za sostenovalce, ne za Matvežko in ne za večerjo. Hitro je zlezel pod očetovo — in je zaslanjal trdne, zmelenje sanje...

Ce ne bo tu zdelal, ne bo nikjer, tako vam povem. V tej sobi — gospodinja je odprla vrata v sedno, svitljivo in gosposko opremljeno sobo — v tej sva pa midva s sinom. Ah, moj Matevžek, ni večji od tegale, pa hodi že v višjo gimnazijo. Lahko mu bo kaj pokazal."

Oče je na vsa ta govorjenja previdno kimal. Družba pomočnikov krog Franceljna mu ni bila posebno všeč. Toda stanovanje res ni bilo drag — denar je pa denar... Ko sta nato z

Dr. Winfrey vam je tako povedal!

Urad št. 5 je sedaj odprt

NA 6400 ST. CLAIR AVENUE.
OTVORI JIH ŠE VEČ.

Sedaj pa proslavimo otvoritveni dan

Dr. Winfrey je prišel še en člen k svoji verigi zobozdravniških uradov in želi, da bi cel Cleveland in severna Ohio praznovala z njim ta važen dogodek. Ko vam je Dr. Winfrey povedal, da bo prenesel "Winfrey zobozdravništvo" prav pred vašo vrata je smatral resnim vsakemu besedo in danes ima že pet modernih uradov z Winfrey treniranimi zobozdravnikami, kateri morajo biti eksperci ter zmožni obdržati "Winfrey" standarde postrežbe in kakovitev. Pridite vse in se mi pridružite v tej slavnosti ki bo trajala en cel teden pričenši se 20. novembra.

Berite to čudežno ponudbo, potem pa hitite!

Zastonj ZLATA KAPICA Zastonj

Za dobo enega tedna bo dobil vsak obiskevalec Winfreyevih uradov regularno \$10 zlato kapico popolnoma zastonj.

Nizke cene — najboljša kvaliteta in postrežba in zato je "Winfreyev" zobozdravništvo popularno.

Ko sem otoval moj ural v Clevelandu in oglašal moje cene, so milišni ljudje, da sem neumem in mnogi so napovedovali, da bom v kratkem su propadel — niso mogli nameči razumeti, kako morem popravljati zube, izdelovati plošče in umetno zobozdravje brez plošč po takoj skrajno nizki cenah kot sem oglašal — toda naj vam povem ljudje božji, da sem tu da ostarem in da bom še nadalje dajal najboljšo kvaliteto in postrežbo po cenah, katere morem vsakdo plačati. — Boste videli, kako se bo "Winfrey zobozdravništvo" storilo.

Zakaj kupujejo ljudje v verižnih trgovinah.

Mogoče nikdar ne pomislite zakaj kupujejo ljudje svoje grocerijske potrebušnice ali "chain" trgovin. Vi veste, da prodajajo lahko cene začetki ker mnogo več prodajo. In isti princip se tipe "Winfrey" zobozdravništva. Jaz imam na tisoče pacientov vsako leto — izdelujem svoje lastne plošče in zobozdravje brez plošč v svojem lastnem laboratoriju, nakupim si sam vse potrebušnine v velikih kolonijah in tako vam nudim lahko zobozdravniško postrežbo po nizki cenai kot kateri drugi zobozdravnik, poleg tega pa imam še svoj dobilek. Pridite — primerjajte moje cene z drugimi: čudili se boste.

Samo veči, registrirani graduanti zobozdravništva v mojih uradih.

"STAR ZANESLJIV"

DR. C. C. WINFREY, Zobozrdavnik

Glavni urad — 2048 Ontario St. — Nasproti Bailey Co.

Urad na Broadway
E. 55 in Broadway
Olympia Bldg.

Urad na Woodland
E. 55 in Woodland Ave.
Woodland Market Bldg.

Urad na St. Clair
vogal E. 64 St.

Urad na Scovill
3850 Scovill Avenue
vogal E. 39 St.

Uradne ure:
od 10 dop. do 8. zveč.

Uradne ure:
od 10 dop. do 8. zveč. Mi imamo odprto vsak večer do 8. ure. Ob nedeljah od 9. dop. do 1. pop.

V priznanje hvaljenosti se na tem mestu zahvalim

Dr. ALBERT IVNIK-U D. C.
Slovenski Chiropractor
5506 St. Clair Ave.

kateri me je ozdravil bolezni na želoduču, jetrih in glavobolu, da se sedaj počutim zopet zdrav in čvrsta. Ne morem najti zadostnega izraza v pripomočku rojakom do tegega zdravljenja.

Miss MARY OSTIR
1387 E. 39 St.

CENJENEMU OBČINSTVU
se priporočam za obilen obisk mojih

GOSTILNIŠKIH PROSTOROV

na 15525 Saranac Rd.

Postregli vam bomo z dobro pijačo in smotkami in domaćimi klobasami.

Gostilna je bila preje pod upravo Grmovšek, sedaj

JOE BOLDIN
po domače pri "Platnarju."

TELEFON Main 1441

Central 201-R

Mihail C. Cerrezin
HRVAŠKO-SLOVENSKI ODVETNIK
413 Englewood Bldg.

St. Clair Ave. & Ontario St. blizu Public Square.

CUNARD & ANCHOR

Dva velika parnika na olje
NARAVNOST V TRST.

Krasne kabine tretjega razreda z 2—4—6 posteljami. Krasne jedilnice, kulinice in saloni. Zaprt krov za štetanje. — Domuča kuhinja. Vino zastonj. Vse ugodnosti. Brezskrbnost. Ugodno potovanje.

Ravnokako preko Cherbourgura 8 dni v Jugoslavijo preko vsake torek Aquitania Mauretanica Berengaria

17.000 ton

TUSCANIA DEC 6

MALI OGLASI

IŠČE SE DEKLE za pomagati v restavrantu. Vprašajte na 6702 St. Clair Ave. (267)

PRODA SE
dobro urejena cash grocerija in mesnice na Waterloo Rd., na zelo dobrem prostoru. Najemnina zelo nizka; ugodna prilika za Slovence. Prodaja se radi bolježni. Rojaki, katere zanimata te vrste trgovina, ne zamudite prilike in prideite pogledati. Naslov se izve v uradu tega lista. (268)

SOBA s kopališčem se odda za enega fanta. Zglasite se na 1197 E. 61 St. od zadaj. (267)

DOBER KROJAC dobi delo pri Maks Slanovec na 15710 Waterloo Rd. (267)

IŠČE SE izučen krojač. Oglasite se na 15410 Calcutta Ave., Collinwood. (267)

DELO DOBI dekje za hišna opravila. Dobra plača; stanovanje in hrana, čedna soba. Zglasite se na 2568 E. 55 St. soba št. 13. (268)

HIŠA S 7 SOBAMI na 830 E. 156. St. se prodaja; lot 54x150; hiša je tako postavljena, da se zgradi na lotu lahko še eno hišo. Cena \$5000. Takoj \$2000, ostalo na obroke. Zglasite se pri R. E. Ward v Collinwoodskem Waterloo uradu. The Cleveland Trust Co. na E. 152nd St. in Pepper Ave. ali poklicite Eddy 3309 ali Wood 79. (271)

3 SNAŽNE sobe se oddajo v načem za fante s hrano ali brez; kopališče in poseben ugod. Povez se na 1196 Norwood Rd. (270)

SLOVITO STARO ZDRAVILO POMAGA MNOGOTERIM.

Na tisoče ljudi trpi vsled želodčnih nadlog, in vsi ti so ozdravili s pomočjo Evropskega Krvnega Caja. Dostršči druge bolezni, kakor naprimjer Žolčni kamen, Rak, Zaprtje, Slaščevanje, Izguba silsati. Brez specnosti, izvirajo iz želodčnih nadlog.

Ce se počutite oslabeli, če imate slabu slast v svojih ustih, pokrit jezik, slabu slast in nobene posebne energetične vzhajajo Evropski Krvni Caja. To je naravno zdravilo ter izvaja svoje blagodajno delovanje na želodč, kjer je v ledviči ter jih pripravi, da opravijo svoj posel.

Cena Evropskemu Krvnemu Caju je \$1.00. Pošljite ga takoj po prejemu denarja. Naslov:

Guenther Remedy Co
Collinwood Sta., Cleveland, O.

Randolph 2529-J. Central 2373-W.

GRAMOFONSKE PLOŠČE

zahtevajte novi cenik Slovenske PLOŠČE

preje \$1.00 sedaj 75c

VELIKA ZALOGA UR IN ZLATNINE

Wm. Sitter

5805 St. Clair Avenue Cleveland, O.

John Ponikvar, 3309 — 4th Ave. Great Falls, Mont.

John Drzich, 2955 N. Robey St., Chicago, Ill.

Petric John, Box 238, Aurora, Minn.

John Jackson, Box 162, Mullan, Idaho.

David Sušteršič, Box 624, Palisades, Colo.

Matt Jamnik, 525 W. 2nd St., Leadville, Colo.

Uprava "Enakopravnosti"
6418 St. Clair Ave.,

OGLASAJTE
V "ENAKOPRAVNOSTI"

MI KUPIMO, PRODAJAMO,
ZAMENJAMO VAŠE
POSESTVO.

Sladščičarna naprodaj

Trgovina je v najlepši okolici slovenske naselbine v Collinwoodu. Poleg tudi moderno stanovanje s 5. sobami. Najemnina zelo poceni. Vprašajte pri Collinwood Realty Co.

15513 WATERLOO RD.

J. KRALL & D. STAKICH
Imamo tudi več drugih poseter naprodaj.

V NAJEM se odda dve sobe: spredaj; poseben ugod: električna razsvetljiva, gorkota in je torek tudi pripravno za kak urad. Vprašajte na 6726 St. Clair Ave. (267)

SLOVENSKA POPRVLJALNIKA AUTOMOBILJ. Mi varimo in ravnamo vse vrste, zelenje in kovinaste predmete. Zaloge olja, gasolina, spomljivih obrokov in drugih potrebščin. Ako rabite pomoci, pošljite nas po telefon. PRINCETON 1327.

Odpoto tudi ob nedeljah. ELYRIA AUTO REPAIR & WELDING 6512 St. Clair Ave.

John J. Keiper PRAKTIČEN PLUMBER Napeljevalec plinovnih cevij in gradilec podcenstnih kanalov.

Točna postrežba. 5415 ST. CLAIR AVE. vogal E. 55, St.

Bell telefon: Randolph 850

Cistimo, Likamo, Barvamo, Popravljamo, Predelujemo vsakovrstne moške, kakor tudi ženske oblike. Garantiramo vsako delo. Cene zmerne, primerne sedanjim časom.

THE W-K DRUG CO. St. Clair, vogal Addison Rd. Edina slovenska lekarna v Clevelandu.

Mi izpoljujemo zdravniške recepte točno in natancno. JOHN KOMIN. Lekar.

Slovenska Banka Zakrajsek & Česarč

70 — 9th Ave., New York City pošilja denar v stari kraj hitro zanesljivo in po nizkih cenah prodaja vozne listke za vse valne prekmorske linije, in opravlja vse druge posete, ki so v zvezi s starim krajem.

Postrežba točna in solidna.

Why? Suffer? Mesečne bolčine, nevrallgicne, sciatice, revmatične, nebolečine, glavobol, boleči hrbi in vse druge nadloge se hitro odpravijo z

Dr. Miles' Anti-Pain Pills

Ne vsebuje nobenih nevarnih snovi. Zakaj jih ne poskusite?

Ask your druggist.

Oglasite v "Enakopravnosti".